

PROJEKTPLAN

2018-03-15 Ärendenr:
NV-02982-14

Projektplan för att ta fram underlag för beslut om bildande av nationalpark i området Vålådalen-Sylarna-Helags i Jämtlands län

Version 2.0

Beställare/Beställarombud

Claes Svedlindh/Maano Aunapuu

Projektledare

Ola Larsson

Innehåll

1. SYFTE	5
2. BAKGRUND	5
3. PROJEKTMÅL	6
4. LEVERANSER	6
4.1. Viktiga delleveranser under projektets gång	6
Leveransansvar	7
4.2. Förslag till regeringen	7
Leveransansvar	7
4.3. Invigning	7
Leveransansvar	7
5. OMFATTNING	7
5.1. Avgränsning	8
5.2. Ambitionsnivå	8
6. ORGANISATION	8
6.1. Genomförandeorganisation	9
Projektledning	9
Nationell projektledare	9
Regional projektledare	9
Resursägargrupp (RÄG)	9
Samordnare för samiska frågor	10
Övriga insatser vid Naturvårdsverket och länsstyrelsen	10
6.2. Samverkansorganisation	10
Beredningsgruppen (BG)	10
Arbetsgrupper (AG)	11
7. GENOMFÖRANDE	11
7.1. Genomförandefaser och kontrollpunkter	11
Fas 0 – Projektstart	12
Kontrollpunkt 1	12
Kontrollpunkt nystart – fortsatt arbete under 2018	12
Fas 1 – Mål, syfte och preliminär övergripande inriktning för nationalparken	12
Kontrollpunkt 2 – Mål, syfte och preliminär övergripande inriktning	13
Fas 2 – Skötselplan, föreskrifter och studie om iståndsättning	13
Kontrollpunkt 3 – Inriktning för nationalparken	13
Fas 3 – Markaffärer, färdigställande av förslag och inledning av iståndsättning	14
Kontrollpunkt 4 – Beslut om remiss	14
Fas 4 – Remissbehandling, markaffärer och iståndsättning	14
Kontrollpunkt 5 – Förslag till regeringen	15
Fas 5 - Iståndsättning	15
Kontrollpunkt 6 – Riksdagens godkännande och regeringens beslut	15
Fas 6 - Iståndsättning, beslut om skötselplan & föreskrifter och planering av invigning	15
Projektslut	15
7.2. Arbetssätt	15

Open Standards	16
7.3. Övrigt om projektets genomförande	16
8. TIDPLAN	16
9. EKONOMI	17
9.1. Finansiering	17
Planerings- och genomförandeinsatser (inkl. projektledning)	18
Iståndsättning av nationalparken	18
9.2. Budget - översiktlig kostnadskalkyl	18
10. UNDERLAG	18
11. INTRESSETER	19
12. KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET	19
12.1. Samverkan	19
12.2. Dialog och konsultation	20
12.3. Intern förankring	20
12.4. Vetenskapligt stöd för utformning av processen	20
13. ANALYS AV RISKER OCH MÖJLIGHETER	20
14. BILAGOR	21
KOMMUNIKATIONSPLAN	22
BEMANNING	23
Projektorganisation	23
Samverkansorganisation	23
ÖVERSIKTLIG TIDPLAN	24
GENOMFÖRANDEFASER OCH KONTROLLPUNKTER	26
ÖVERSIKTLIG RESURSPLAN	27
STYRANDE OCH VÄGLEDANDE DOKUMENT	29
Riksintressen	29
Nationalparker	29
Författningar	29
Vägledande dokument	29
Övrigt naturskydd	29
Traditionell kunskap	30
Samisk kultur och rennäring	30
Författningar	30
Vägledande dokument	30
Kulturmiljö	30
Friluftsliv	30
Statliga leder	31
Allemansrätten	31

Jakt	31	
Fiske	31	
Terrängkörning		31
Författningar		31
Vägledande dokument		31

1. Syfte

Projektets syfte är att ta fram ett förslag till en lokalt och regionalt förankrad nationalpark i området Vålådalen-Sylarna-Helags i Jämtlands län.

Förutsättningar för att projektet ska nå sitt syfte är:

- Att bevarande och utveckling kan ske i samspel, genom att det skapas förutsättning för ett långsiktigt säkerställande av områdets natur-, kultur- och upplevelsevärden.
- Att samisk kultur och renskötsel fortsatt ska kunna verka och utvecklas i området.
- Att besöksnäring och andra näringar och verksamheter kan verka i området på ett sätt som är förenligt med bevarandet av områdets värden och nationalparkens syfte.
- Att förslaget till nationalpark stöds av berörda samebyar, kommuner, Sametinget, länsstyrelsen och Naturvårdsverket.

2. Bakgrund

Vålådalen-Sylarna-Helags-området i Jämtlands län i södra fjällregionen är ett storslaget landskap med högfjäll, fjällnära skogar och myrar med mycket höga natur- och kulturvärden. Terrängformerna är utmärkande och innehåller kvartärgeologiska former av stort intresse. Naturliga vattensystem förekommer från högfjällen i väster och söder till skogslandets myrmarker. Ungefär halva området är idag naturreservat.

Området ligger i renskötselområdet, där rennäring och andra samiska näringar bedrivits under lång tid. Området är också präglad av en permanent boende befolkning som levtt och nyttjat området parallellt med den samiska befolkningen.

Det finns ett omfattande, etablerat friluftsliv och en besöksnäring baserad på ett väl utbyggt nät av leder och stugor. Jakt och fiske bedrivs i viss omfattning.

Det aktuella området ägs till stor del av staten genom Statens fastighetsverk, men några privata fastigheter finns också i området.

Området Vålådalen-Sylarna-Helags är en nationalparks-kandidat i Naturvårdsverkets nationalparksplan¹. Länsstyrelsen i Jämtlands län genomförde 2012-2013 en förstudie för att kartlägga pågående markanvändning och hur opinionen för en nationalpark ser ut². I förstudiens arbetsgrupper har samebyar,

¹ Naturvårdsverket 2008. Nationalparksplan för Sverige. Stockholm.

² Länsstyrelsen 2013. Beslut om att genomföra en förstudie inför en eventuell nationalparksbildning för området Vålådalen-Sylarna-Helags, i Jämtlands län. Remiss. Länsstyrelsens diarienummer 511-1625-2012.

kommuner och turistorganisationer deltagit. Länsstyrelsen har remitterat förstudien och remissutfallet har i det stora hela varit positiva till att gå vidare i processen. Det regionala intresset bedömdes stort och stöd för att påbörja ett nationalparksprojekt bedömdes finnas. Lokalt finns dock en osäkerhet kring en ny nationalpark, beroende på vilken utformning av regelverk och syfte som nationalparken kan komma att få. Därför är en process baserad på dialog och delaktighet en viktig del av projektet.

Naturvårdsverket har med anledning av ovanstående gjort bedömningen att det är lämpligt att inleda ett projekt för att ta fram underlag för beslut om en eventuell nationalpark i området.

3. Projekt mål

- A. Att lämna ett förslag till regeringen om att bilda en nationalpark i Vålådalen-Sylarna-Helags, där avgränsning, regelverk och förvaltning leder till:
  - Bevarade natur- och kulturvärden.
  - Goda förutsättningar för att bevara och utveckla samisk kultur och samfundsliv.
  - Bevarade upplevelsevärden.
- B. Att projektet hittar långsiktigt fungerande former för bevarande och utveckling så att näringar kan bedrivas och utvecklas på ett sätt som är förenligt med områdets värden och nationalparkens syfte.
- C. Att genomföra en invigning av nationalparken.
- D. Projektet ska resultera i underlag, ställningstaganden och erfarenheter som Naturvårdsverket kan nyttja i andra nationalparksprocesser.
- E. Om projektet inte lyckas uppnå målet A ska projektet ändå resultera i underlag, ställningstaganden och erfarenheter som Naturvårdsverket och länsstyrelsen kan nyttja i den fortsatta förvaltningen av området.
- F. Aktörerna som ingått i samverkansorganisationen ska vara nöjda med hur projektet genomförts.

4. Leveranser

4.1. Viktiga delleveranser under projektets gång

Följande viktiga delleveranser tas fram under projektets gång:

- A. Mål, syfte och preliminär övergripande inriktning för nationalparken (fas 1)
- B. Kunskapssammanställning för nationalparken (fas 2)
- C. Studie om istandsättning³ av nationalparken (fas 2)
- D. Naturvägledningsplan⁴ (fas 2)

³ Med istandsättning avses åtgärder som upprustning av vägar eller byggnader, underhåll eller förbättring av befintliga leder, mm.

⁴ Planen är ett planeringsdokument för naturvägledning i nationalparken. Syftet är att planen ska bidra till att skapa bättre förutsättningar för besökarnas upplevelser i området och att vara en hjälp i förvaltningen genom att sortera och formulera tydliga mål för det kommunikativa arbetet gentemot besökarna.

- E. Åtgärdsplan för iståndsättning och plan för naturvårdsåtgärder. (fas 3)
- F. Remiss av förslag till föreskrifter och skötselplan inkl. remissammanställning. (fas 4)

Leveransansvar

Leveransansvaret för olika leveranser är fördelat mellan Naturvårdsverket (A, F) och länsstyrelsen (B, C, D, E)

4.2. Förslag till regeringen

Förslaget att bilda en ny nationalpark som lämnas till regeringen ska innehålla:

- Syfte,
- geografisk avgränsning,
- namn,
- föreskrifter,
- skötselplan och
- konsekvensanalys.

Förslaget ska utgå från bevarande- och upplevelsevärden, den pågående renskötseln samt övriga näringar och verksamheter i området.

Förslaget ska inkludera en beskrivning av de riksintressen som finns i det aktuella området och hur de påverkas av förslaget.

Leveransansvar

Leveransansvaret för olika delar av förslaget är fördelat mellan Naturvårdsverket (föreskrifter och konsekvensanalys) och länsstyrelsen (skötselplan)

4.3. Invigning

Invigningen ska vara väl planerad med en kombination av aktiviteter som belyser såväl områdets ställning som nationellt värdefullt och sevärt naturområde som dess lokala särprägel och betydelse för rennäring, natur- och kulturupplevelser.

Leveransansvar

Länsstyrelsen är leveransansvarig för invigningen.

5. Omfattning

I projektet ingår att:

- Ta fram faktaunderlag för skötselplan, föreskrifter och iståndsättning.
- Vid projektets kontrollpunkter besluta om projektet ska fortsätta till nästa projektfas eller avslutas.
- I samverkan med berörda nyckelaktörer utarbeta ett förslag till utformning av nationalpark som stöds av de utpekade aktörerna av särskild betydelse.
- Ge berörda aktörer och närboende möjlighet att påverka arbetet med nationalparksprojektet.

- Vid behov genomföra markaffärer⁵.
- Remittera förslaget till nationalpark inklusive skötselplan och föreskrifter.
- Ta tillvara inkomna remissynpunkter och vid behov justera förslaget till nationalpark.
- Lämna ett förslag till nationalpark till regeringen.
- Planera för och genomföra iståndsättning av bland annat entréer, leder och byggnader.
- Planera och genomföra invigningen av den nya nationalparken.

5.1. Avgränsning

I projektet ingår inte arbetet med att utveckla omlandet runt den avgränsade nationalparken för näringslivsutveckling eller annat⁶. Sådant arbete är dock viktigt för detta projekt och det är även viktigt att projektet kan ge inspel och feedback till omlandsarbetet.

5.2. Ambitionsnivå

Projektet syftar till att ta fram ett förslag till ny nationalpark som stöds av berörda samebyar, kommuner, Sametinget, länsstyrelsen och Naturvårdsverket. Den föreslagna nationalparken skulle komma att bli Sveriges största nationalpark. Området är beläget inom renskötselns åretruntmarker och har ett stort antal besökare spritt över året. Projektet innebär i sig en mycket hög ambitionsnivå. För att projektet ska vara hanterbart och kostnadseffektivt krävs det dock olika höga ambitioner för olika delar av projektet. Dessa framgår översiktligt av tabell 1.

Projektindel	Ambitionsnivå
Samverkan	Hög
Övrig delaktighet	Hög
Kunskapsunderlag och inventeringar	Mellan
Iståndsättning	Mellan
Invigning	Mellan

Tabell 1. Ambitionsnivå för olika delar av projektet.

6. Organisation

Projektet genomförs av Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län i samverkan med Bergs kommun, Åre kommun, Handölsdalens sameby, Tåssåsens sameby, Mittådalens sameby, Sametinget och Jämtland Härjedalen Turism.

Projektorganisationen består av en del som är genomförandeorganisationen (Naturvårdsverket och länsstyrelsen) samt en del som är samverkansorganisation

⁵ Enligt 2 § 7 kap. miljöbalken (1998:808) måste marken i området som blir nationalpark ägas av staten.

⁶ Ett omlandsprojekt har initierats av länsstyrelsen och Region Jämtland och en förstudie kommer att genomföras under första halvåret 2018.

där de ovan angivna aktörerna ingår och är representerade i berednings- och arbetsgrupper. Även andra aktörer kan komma att ingå i arbetsgrupperna.

Den aktuella bemanningen av projektorganisationen framgår av bilaga 2.

6.1. Genomförandeorganisation

Projektledning

En nationell projektledare från Naturvårdsverket och en regional projektledare från länsstyrelsen utgör projektledningen.

Nationell projektledare

- Är huvudansvarig för projektets framskridande i enlighet med projektplanen
- Ansvarar för att sammankalla resursägargruppen och är föredragande vid gruppens möten.
- Ansvarar för projektets kommunikation med nationella aktörer, inkl. att hålla Miljö- och energidepartementet informerat om utvecklingen i projektet.
- Ansvarar för översyn av projektplanen

Regional projektledare

- Ansvarar för det operativa projektarbetet inklusive länsstyrelsens arbete och för genomförandet av uppdragen från Naturvårdsverket.
- Ansvarar för att, i samverkan med den nationelle projektledaren, sammankalla till och genomföra beredningsgruppens möten.
- Ansvarar för att länsstyrelsen, inkl. de partssammansatta arbetsgrupperna, arbetar och levererar i enlighet med sitt uppdrag.
- Ansvarar för projektets kommunikation med regionala och lokala aktörer.

Projektledarna ansvarar för att förankring och information kontinuerligt sker på lämplig nivå inom respektive myndighet.

Resursägargrupp (RÄG)

Resursägargruppen är ansvarig för projektet och tar beslut om resurser, projektplan och regelverk. Består av representanter från Naturvårdsverket (avdelningschef) och Länsstyrelsen i Jämtlands län (länsråd). Gruppen genomför tre till fyra möten per år, samt har extra avstämningar vid behov. I gruppens ansvar ingår att:

- Besluta om projektplan och reviderad projektplan efter förankring i beredningsgruppen.
- Besluta om kommunikationsplan och reviderad kommunikationsplan efter förankring i beredningsgruppen
- Ta beslut vid kontrollpunkter.
- Besluta om att avsluta projektet.
- Besluta att förslag till nationalpark lämnas till Naturvårdsverket.
- Besluta i eventuella centrala svårlösta frågor. Sådana beslut som gäller inriktning för och utformning av nationalparken förutsätter ”stöd” från aktörerna av särskild betydelse.
- Ansvara för att tillräckliga resurser avsätts i respektive myndighet.

Samordnare för samiska frågor

Samordnaren är anställd av länsstyrelsen och ska bl.a.:

- Tillsammans med övriga projektorganisationen utreda och verka för att finna lösningar som tillgodoser samiska rättigheter och bevarar natur- och upplevelsevärden i en eventuell nationalpark.
- Planera och genomföra strukturerade och regelbundet återkommande samråd med berörda samebyar och Sametinget om dessa frågor.
- Formulera underlag till projektets arbetsgrupper och vid behov bistå samordnare för arbetsgrupperna inom nationalparksprojektet vad gäller samiska frågor.
- Utreda och ta fram konsekvensanalyser ur samiskt perspektiv av olika förslag.

Övriga insatser vid Naturvårdsverket och länsstyrelsen

Förutom de tidigare beskrivna projektledarna och samordnarna vid Naturvårdsverket och länsstyrelsen, behövs insatser från andra personer på dessa myndigheter.

På Naturvårdsverket berörs bl.a. enheter som arbetar med genomförande av nationalparksplanen, markåtkomst, skötsel, förvaltning, tillgänglighet och friluftsliv, samt miljöekonomi, kommunikation och juridik.

På länsstyrelsen berörs bland annat de verksamheter som arbetar med miljöövervakning, naturskydd, statliga leder, friluftsliv samt juridik. Eftersom huvudansvaret för att kommunicera projektet ligger på länsstyrelsen behövs särskilt kommunikatörsstöd, t.ex. facilitering av möten. Administrativt stöd behövs på länsstyrelsen under hela processen.

6.2. Samverkansorganisation

Beredningsgruppen (BG)

Beredningsgruppen är projektets grupp för samverkan mellan centrala berörda aktörer. Beredningsgruppens arbete fokuserar på utformningen av en framtida nationalpark. I gruppen sker överenskommelser om inriktningen för och utformningen av nationalparken innan de lyfts till resursägargruppen för beslut. Gruppen består av företrädare för Naturvårdsverket, länsstyrelsen, Åre kommun, Bergs kommun, Handölsdalens sameby, Tåssåsens sameby, Mittådalens sameby, Sametinget och Jämtland Härjedalen Turism. Gruppen genomför sju till tio möten per år, fler vid behov. I gruppens ansvar ingår att:

- Komma överens om nationalparkens mål, syfte och preliminära inriktning.
- Besluta om arbetsgruppernas uppdrag och sammansättning.
- Besluta om den fortsatta hanteringen av förslag som arbetsgrupperna tagit fram.
- Godkänna förslag till nationalpark, inklusive namn, skötselplan och föreskrifter så att dessa kan lyftas till resursägargruppen.
- Vid behov ta fram alternativa lösningsförslag på centrala svårlösta frågor att lyfta till resursägargruppen.

- Stödja projektledningen i arbetet med att uppnå en god delaktighet för lokalbefolkning och andra berörda aktörer.

Beredningsgruppens ledamöter ansvarar för att på lämpligt sätt löpande förankra sina ställningstaganden med sin egen organisation.

Naturvårdsverket har pekat ut Sametinget samt berörda samebyar och kommuner som aktörer av särskild betydelse för nationalparksprocessen och i en skrivelse angett att verket inom denna nationalparksprocess inte kommer att föreslå till regeringen att det bildas en nationalpark i området om Sametinget, berörda samebyar eller kommuner motsätter sig en sådan⁷. Samtliga aktörer av särskild betydelse är representerade i beredningsgruppen.

Arbetsgrupper (AG)

Arbetsgrupperna är 2-3 partssammansatta grupper med representation från sakkunniga och berörda inom respektive sakfråga. Grupperna tar under projektets fas 1 och 2 fram förslag på hur olika mänskliga aktiviteter⁸ kan kanaliseras och vid behov regleras för att uppnå projektets mål och den preliminära inriktningen för nationalparken. Arbetsgrupperna leds av en samordnare som är anställd av länsstyrelsen.

Underlag till arbetsgruppernas arbete tas i huvudsak fram av länsstyrelsens personal. Arbetsgruppernas indelning och uppdrag kommer beskrivas i särskilda uppdrag från beredningsgruppen.

7. Genomförande

7.1. Genomförandefaser och kontrollpunkter

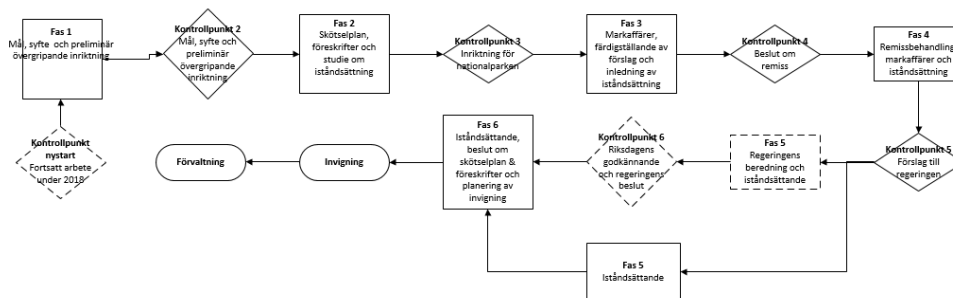
Projektet har delats in i sju faser (0-6). Efter det att en fas har genomförts finns en kontrollpunkt där resursägargruppen beslutar om projektet ska gå vidare till nästa fas eller avslutas. Figur 1 ger en översikt över genomförandefaser och kontrollpunkter.

---

⁷ Naturvårdsverket, 2017. Ställningstagande inför den fortsatta processen för att bilda en framtida nationalpark i området Vålådalen Sylarna Helags. Skrivelse 2017-10-16.

Ärendenummer NV-02982-14.

⁸ Till exempel fjällvandring, cykling och jakt.

Figur 1. Genomförandefaser och kontrollpunkter. Figuren finns även i bilaga 4.

Fas 0 – Projektstart

Projektstarten innefattade att etablera projektorganisationen och ta fram ett förslag till projektplan för beslut. Denna fas har genomförts under 2015 och 2016 och beskrivs därför inte närmare.

Kontrollpunkt 1

Resursägargruppen beslutar om projektplan. Detta beslut togs i april 2016.

Kontrollpunkt nystart – fortsatt arbete under 2018

I december 2017 beslutade resursägargruppen att den nystart som skett i projektet skapat nödvändiga förutsättningar för att projektet ska fortsätta under 2018.

Fas 1 – Mål, syfte och preliminär övergripande inriktning för nationalparken

Under fas 1 tas mål, syfte och en preliminär övergripande inriktning för nationalparken fram och fungerande former för samverkan i beredningsgrupp och arbetsgrupper etableras.

Mål, syfte och preliminär inriktning för nationalparken dokumenteras i ett skriftligt dokument (5-15 s) som beredningsgruppens parter ställer sig bakom.

Dokumentet beskriver översiktligt:

- Mål för nationalparken.
- Syfte för nationalparken.
- Vägen för att uppnå mål och syfte.
- Principer för zonerings/kanalisering av bl.a. det rörliga friluftslivet .
- Principer för reglering av jakt, fiske, snöskoteråkning, mm.
- Framtida förvaltningsorganisation.

Under Fas 1 etableras åtminstone en av arbetsgrupperna som tar fram konkreta förslag på kanalisering, zonerings och reglering av mänsklig aktivitet. Beredningsgruppen beslutar om arbetsgruppernas sammansättning och uppdrag.

Arbetsgruppernas uppdrag bör inkludera:

- Att analysera befintligt ledssystem, inklusive skoterleder och anläggningar, och vid behov föreslå förändringar.
- Att föreslå föreskrifter för bland annat reglering av jakt och fiske.

- Beräkna kostnader för iståndsättning, drift och underhåll för de insatser som redovisas.

Kontrollpunkt 2 – Mål, syfte och preliminär övergripande inriktning

Resursägargruppen beslutar att gå vidare till Fas 2. En förutsättning för att kunna gå vidare till fas 2 är att det finns mål, syfte och en preliminär inriktning för nationalparken som stöds av parterna som ingår i beredningsgruppen.

Fas 2 – Skötselplan, föreskrifter och studie om iståndsättning

Arbetet i fas 2 inkluderar att projektet utreder och levererar förslag för följande frågor:

- Namn
- Gränsdragning inkl. fastighetsförteckning.
- Föreskrifter.
- Preliminär skötselplan inkl.:
  - Leder, entréer och anläggningar för besökare.
  - Zonering och kanalisering av aktiviteter i tid och rum.
  - Förvaltningsorganisation
  - Budget för drift och underhåll.
- Studie om iståndsättning⁹ av nationalparken, inklusive budget.
- Naturvägledningsplan.

En stor del av arbetet under fas 2 kommer ske i arbetsgrupperna. Gruppernas arbete ska både stämmas av med beredningsgruppen och vid dialogmöten i lokalsamhället. När arbetsgrupperna har redovisat sitt arbete till beredningsgruppen hanteras vid behov olösta centrala frågor i beredningsgruppen. Arbetsgruppernas redovisningar ska för svårlösta frågor inkludera alternativa lösningsförslag.

Vissa frågor, t.ex. förvaltningsorganisation, kommer hela tiden att hanteras i beredningsgruppen.

Kontrollpunkt 3 – Inriktning för nationalparken

Resursägargruppen beslutar om projektet kan fortsätta till fas 3. Förutsättningar för att projektet ska gå vidare till fas 3 är att:

- De identifierade aktörerna av särskild betydelse¹⁰ säger ja till det aktuella förslaget till nationalpark.
- Om det finns olösta centrala frågor ska dessa vara identifierade och belysta så att Resursägargruppen kan bedöma förutsättningarna för att lösa frågorna.
- Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län bedömer att det aktuella förslaget till nationalpark ger tillräcklig nytta för naturvård, friluftsliv och lokalsamhället, medför realistiska ekonomiska kostnader och inte förutsätter osäkra författningsändringar.

---

⁹ Med iståndsättning avses åtgärder som upprustning av vägar eller byggnader, underhåll eller förbättring av befintliga leder, mm.

¹⁰ Sametinget, Handölsdalens sameby, Tåssåsens sameby, Mittådalens sameby, Åre kommun och Bergs kommun.

- En förändring av 28 b § jaktförordningen som tillgodoser samebyarnas krav har genomförts eller det är sannolikt att en sådan förändring genomförs¹¹.

I samband med beslut om kontrollpunkt 3 ses projektplanen över och revideras vid behov.

Fas 3 – Markaffärer, färdigställande av förslag och inledning av iståndsättning

Arbetet går vidare och inkluderar följande delar:

- Förslag till skötselplan färdigställs
- Om den preliminära gränsdragningen innebär att det finns ett behov av markförvärv:
  - Kontaktas berörda markägare och rättighetsinnehavare¹².
  - Behov av markåtkomst utreds.
  - Värdering av fastigheter
  - Förhandlingar om och förvärv av mark.
- Åtgärdsplan tas fram för iståndsättning av anläggningar och information inför invigningen.
- Planering av invigningen
- Samhällsekonomisk konsekvensanalys för förslaget till föreskrifter tas fram av Naturvårdsverket.

Beredningsgruppen godkänner ett förslag till utformning av nationalpark och förslag till åtgärdsplan inför invigningen¹³.

Kontrollpunkt 4 – Beslut om remiss

Resursägargruppen beslutar att förslaget till ny nationalpark är fullständigt och är klart för att remitteras. Förutsättningar för ett sådant beslut är att:

- Förslaget till skötselplan och föreskrifter bedöms leda till att mål och syfte för nationalparken uppnås.
- Aktörer av särskild betydelse har godkänt de eventuella förändringar och förtydliganden av ”inriktningen” som skett under fas 3.
- Regeringen har beslutat om en förändring av 28 b § jaktförordningen som tillgodoser samebyarnas krav eller att det är säkert att en sådan förändring genomförs¹⁴.

Fas 4 – Remissbehandling, markaffärer och iståndsättning

Remittering och fortsatt beredning

Naturvårdsverket remitterar förslaget och gör en remissammanställning. Om remissutfallet leder till att ohanterade eller dåligt hanterade frågor identifieras

---

¹¹ Samebyarna har framfört krav på att rätten att freda ren från rovdjursangrepp med stöd av 28 § jaktförordningen även ska gälla i nationalparker. Idag innebär 28 b § jaktförordningen att 28 § samma förordning inte gäller i nationalpark.

¹² ”Sonderande” kontakter kan tas under fas 2.

¹³ Se beskrivningen av leveranserna i avsnitt 4.

¹⁴ Samebyarna har framfört krav på att rätten att freda ren från rovdjursangrepp med stöd av 28 § jaktförordningen även ska gälla i nationalparker. Idag innebär 28 b § jaktförordningen att 28 § samma förordning inte gäller i nationalpark.

ska dessa frågor lyftas till beredningsgruppen för diskussion och beslut om hantering.

Markaffärer

Eventuella markaffärer slutförs.

Fortsatt arbete med iståndsättning

Arbetet omfattar:

- Iståndsättning av vägar, entréer leder och information.
- Planering av invigning.

En särskild kommunikationsplan tas fram inför invigningen.

Kontrollpunkt 5 – Förslag till regeringen

Kontrollpunkten innebär att Naturvårdsverket skickar hemställan om att bilda en ny nationalpark till regeringen. Förutsättningar för att detta ska ske är att:

- Eventuella viktiga frågor som uppmärksammas på grund av remissen har hanterats.
- Nödvändiga markaffärer är slutförda.
- Aktörer av särskild betydelse har godkänt eventuella förändringar och förtydliganden som skett under fas 4.

Fas 5 - Iståndsättning

Fortsatt arbete med iståndsättning och planering av invigning.

Regeringskansliets beredning av ärendet.

Kontrollpunkt 6 – Riksdagens godkännande och regeringens beslut

Kontrollpunkt 6 innebär att regeringen beslutar om bildande av nationalparken. Regeringens beslut sker genom en ändring i nationalparksförordningen (1987:938) efter att riksdagen godkänt att en nationalpark bildas.

Fas 6 - Iståndsättning, beslut om skötselplan & föreskrifter och planering av invigning

Under denna fas beslutar Naturvårdsverket om föreskrifter och skötselplan för den nya nationalparken. Iståndsättning och förberedelse av invigning fortsätter.

Projekt slut

Invigning av en ny nationalpark genomförs och projektet avslutas.

7.2. Arbetssätt

Beredningsgruppen genomförde hösten 2017 diskussioner om arbetssättet i projektet och beredningsgruppen. I samband med dessa diskussioner identifierades följande viktiga delar:

- Processen ska fokusera mer på sakfrågor.
- Tydliga och snabba svar på samebyarnas frågor.
- Processen ska präglas av öppenhet och tydlighet.
- Förståelse för varandras perspektiv/världsbild ska eftersträvas.

- Löpande förankring ska ske i den egna organisationen.
- Processen behöver skapa forum där goda relationer kan byggas och förtroende och tillit kan uppnås.

Open Standards

Open Standards¹⁵ är ett arbetssätt som hjälper projekt som syftar till bevarande och hållbart nyttjande av natur. Arbetssättet används över hela världen och är både ett processledningsverktyg och ett stöd för delaktighetsprocesser. Open Standards-metodiken bygger på en adaptiv förvaltning där arbetet följs upp och strategier och åtgärder justeras för att nå de mål som satts. Viktiga steg i processen är:

1. Nulägesanalys
2. Planering av åtgärder
3. Genomförande
4. Utvärdering
5. Kommunikation och revidering

Projektet kommer använda Open Standards-metodiken och arbetet kommer inledas med en workshop i februari 2018.

7.3. Övrigt om projektets genomförande

Inför varje årsskifte tas en överenskommelse om uppdrag till länsstyrelsen fram.

Upphandlingar av konsulttjänster kan bli aktuella för t.ex. möteskommunikation och beskrivning av områdets behov av tillgänglighet.

8. Tidplan

En översiktlig tidplan för projektet framgår av figur 2 och av bilaga 3. Viktiga hålltider för faserna två och tre är:

2018

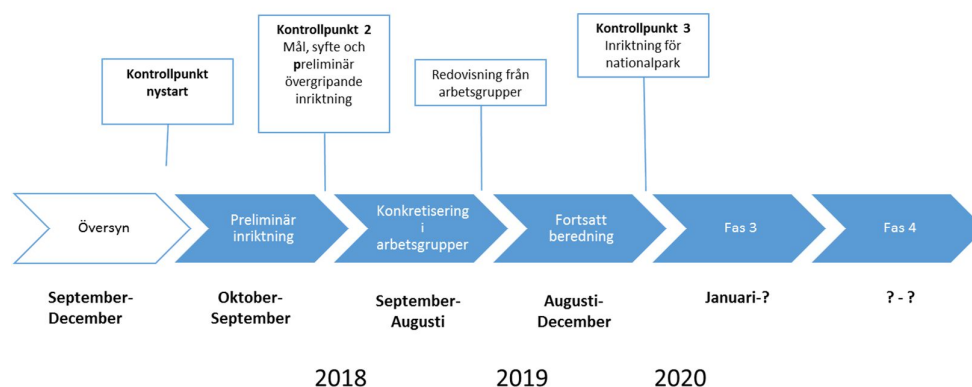
Februari	Beslut om reviderad projektplan
Maj	Uppstart arbetsgrupp A
September	Överenskommelse om mål, syfte och preliminär inriktning
	Beslut om kontrollpunkt 2
Oktober	Uppstart arbetsgrupp B (och ev. C)
November	Dialogmöten
December	Avstämning av arbetsgruppernas arbete med beredningsgruppen

¹⁵ Open Standards for the Practice of Conservation. Open Standards for the Practice of Conservation (<http://cmp-openstandards.org/>)

2019

Maj	Dialogmöten
Juni	Avstämning av arbetsgruppernas arbete med beredningsgruppen
Augusti	Redovisning av arbetsgruppernas arbete
December	Beslut om kontrollpunkt 3

Figur 2. Översiktlig tidplan med kontrollpunkter.

Inför den årliga verksamhetsplaneringen och budgetprocessen samt inför projektets kontrollpunkter stäms tidplan och behov av resurser av mot den ursprungliga planen.

9. Ekonomi

9.1. Finansiering

Huvuddelen av kostnaderna för projektet finansieras av Naturvårdsverket genom anslag för:

- Skydd av värdefull natur (1:14), finansierar inköp av markområden, länsstyrelsens projektledning, kostnader för utredningar och underlag samt underlagsmaterial för information.
- Åtgärder för värdefull natur (1:3), finansierar projektering av och investeringar i entréer, infrastruktur och alla insatser för införandet av varumärket. (se även 6.2).

Behovet av investeringar och markinköp behöver klargöras så tidigt som möjligt. Budget för denna dessa bereds inom Naturvårdsverket.

Det är viktigt att frågan om medfinansiering undersöks när det gäller exempelvis entréer eller andra anläggningar för friluftslivet, information och infrastruktur.

Planerings- och genomförandeinsatser (inkl. projektledning)

Naturvårdsverket bekostar de planerings- och genomförandeinsatser som behövs för att bilda nationalparken, inklusive projektledning.

Länsstyrelsen, kommunerna, Sametinget och övriga myndigheter förväntas medverka med egna personresurser i den utsträckning som behövs för samråd, förankring och deltagande i grupper m.m.

Naturvårdsverket ger medel till länsstyrelsen för att ersätta samebyarnas representanters deltagande i projektet. Ersättningen gäller bland annat för ledamöters och suppleanters deltagande i möten med beredningsgruppen, arbetsgrupperna och särskilda nationalparksmöten med samordnaren för samiska frågor.

Under projektets gång fastställs behov av utredningar och faktaunderlag, samt extra kommunikationsinsatser. Sådana behov hanteras i första hand i de årliga överenskommelserna mellan Naturvårdsverket och länsstyrelsen.

Istandsättning av nationalparken

Naturvårdsverket finansierar istandsättning¹⁶ enligt särskild åtgärdssplan.

9.2. Budget - översiktlig kostnadskalkyl

Beslut om budgetram för projektet tas årligen av Naturvårdsverket inom myndighetens ordinarie budgetprocess.

Årliga budgetar tas fram inom projektet. Under 2018 och 2019 bedöms kostnaderna för de insatser vid länsstyrelsen som finansieras av Naturvårdsverket uppgå till 3,5–4,5 miljoner kronor per år. Det innefattar då de insatser som planeras under fas 1 och 2. Beslut om överenskommelse om uppdrag med budget till länsstyrelsen fattas separat från projektplanen.

Inför fas 3 tas en budget fram för det återstående arbetet inkl. kostnader för istandsättning.

Kostnader för Naturvårdsverkets personal ingår inte i budgeten.

10. Underlag

Grunden för detta projekt är länsstyrelsens förstudie. Förstudien ger en översiktlig bild av vad en nationalpark skulle innebära och hur en nationalparksprocess bör bedrivas¹⁷.

---

¹⁶ Med istandsättning avses åtgärder som upprustning av vägar eller byggnader, underhåll eller förbättring av befintliga leder, mm.

¹⁷ Länsstyrelsen i Jämtlands län (2013). Beslut om att genomföra en förstudie inför eventuell nationalparksbildning för området Vålådalen-Sylarna-Helags, i Jämtlands län.

Andra viktiga underlag är Naturvårdsverkets och länsstyrelsens skrivelse till samebyarna den 4 juli 2016 och Naturvårdsverkets skrivelse till beredningsgruppen den 16 oktober 2017.

Fler underlagsdokument är de vägledningar och riktlinjer som tagits fram av Naturvårdsverket. I bilaga 6 listas viktiga styrande och vägledande dokument som påverkar arbetet med projektet.

11. Intressenter

Följande intressenter och verksamheter bedöms vara särskilt berörda av projektet:

Lokala aktörer

- Handölsdalens, Tåssåsens och Mittådalens samebyar
- Åre och Bergs kommuner
- Besöksnäring
- Markägare
- Närboende

Statliga myndigheter

- Sametinget
- Havs- och vattenmyndigheten
- Statens fastighetsverk

Projektet har en lista över berörda intressenter som länsstyrelsen håller uppdaterad och som används för t.ex. utskick av nyhetsbrev och inbjudningar till särskilda möten.

12. Kommunikation och delaktighet

Ett lyckat projekt förutsätter acceptans från och samverkan med berörda regionala och lokala aktörer. Projektet bör ske i dialog med berörda lokala aktörer så att god förankring uppnås och så att lokalt engagemang i såväl skydd och förvaltning som informationsinsatser stimuleras. Det är viktigt att närboende känner att parken kan bli en resurs för bygden och att de berörda får chans att bidra till processer vars resultat kan komma att påverka dem.

Projektet ska innebära en nationalparksprocess som är tydlig, transparent och ger möjlighet för Sametinget, berörda samebyar och kommuner att delta samt för den som är intresserad och känner sig berörd att kunna dela med sig av sina synpunkter, farhågor och förslag.

12.1. Samverkan

Beredningsgruppen och de partssammansatta arbetsgrupperna är mycket viktiga fora för samverkan mellan berörda aktörer – och därmed för dessa aktörers delaktighet.

12.2. Dialog och konsultation

Närboendes och övrig lokalbefolknings delaktighet i och stöd för projektet är mycket viktiga för att projektet ska kunna nå sitt mål. Personliga möten och samtal utgör länken i kommunikationen mellan lokalsamhället och projektet som helhet. Särskilda dialogmöten anordnas i berörda lokalsamhällen under projektets gång. Syftet med dialogmötena är att informera om det pågående arbetet och ta tillvara lokal kunskap, synpunkter och förslag. Såväl projektledarna som samordnaren för arbetsgrupperna deltar i mötena.

12.3. Intern förankring

Det är viktigt att projektledningen förankrar projektets arbete inom respektive myndighet. Det är också viktigt att beredningsgruppens och arbetsgruppernas ledamöter kontinuerligt förankrar arbetet inom respektive myndighet/organisation. Förankringen är för beredningsgruppens ledamöter särskilt viktig inför beslut vid kontrollpunkterna.

12.4. Vetenskapligt stöd för utformning av processen

Projektledningen får under projektets faser 1 och 2 stöd av forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet och Stockholm Environment Institute¹⁸. Stödet gäller utformningen av processen i syfte att säkerställa effektivt och meningsfullt deltagande för rättighetsinnehavare och övriga berörda aktörer. Vid gemensamma möten får projektledarna möjlighet att reflektera över det egna arbetet och kvalitetssäkra processupplägg i det aktuella forskningsläget kring delaktighet och urfolksrättigheter. Forskarna kommer eventuellt använda resultaten från de gemensamma mötena i sin forskning. I så fall kontaktas projektledarna i förväg.

13. Analys av risker och möjligheter

Bristfällig tid- och resursplanering kan göra att projekt drar ut på tiden och blir dyrare än beräknat. Denna risk förebyggs genom en noggrann planering av resurserna i projektet och hushållning med tiden som finns för de olika arbetsmomenten. Följs upp löpande i relation till projektets tidplan och mål vid varje möte i beredningsgruppen.

Kontinuitet i projektledningen och i de olika projektgrupperna är en framgångsfaktor som även kan vara en risk om det blir för stor omsättning på utsedda representanter. Denna risk förebyggs genom tydlighet i vad förväntningarna är på deltagarna, god planering av möten, bra bemötande och anpassning till tider för möten som passar så många som möjligt.

Risk finns för att det blir svårt att komma fram till ett gemensamt förslag till regelverk och förvaltningsorganisation som tillgodoser det långsiktiga bevarandet i en nationalpark men samtidigt kan accepteras av berörda parter. Denna risk förebyggs genom att processen planeras och genomförs väl,

---

¹⁸ Docent Kaisa Raitio och forskare Rasmus Klocker Larsen. <https://www.slu.se/cv/kaisa-raitio/> och <https://www.sei-international.org/staff?staffid=153>

knäckfrågor tas upp och hanteras tidigt i projektet och allas synpunkter tas tillvara och bemöts tydligt.

Risk finns att det saknas resurser för nödvändiga investeringar i nya och befintliga anläggningar. Behovet av sådana resurser är svårt att bedöma i detta skede av projektet och måste analyseras under projektets gång.

Det är en stor utmaning, men också en möjlighet, att uppnå lokal delaktighet. Om projektet inte lyckas på ett bra sätt att via dialog komma fram till konstruktiva förslag och lösningar så finns det risk att projektet inte når sin målsättning. Ett viktigt verktyg för detta är ett välplanerat och väl genomfört kommunikationsarbete. Användande av arbetsättet Open Standards är också ett verktyg för att uppnå lokal delaktighet.

14. Bilagor

Projektplanens bilagor uppdateras och fastställs under projektets gång. Aktuella versioner av dessa dokument finns bland annat på nationalparksprojektets webbsida.

1. Kommunikationsplan för nationalparksprocessen
2. Bemanning
3. Översiktlig tidplan
4. Genomförandefaser och kontrollpunkter
5. Resursplan
6. Styrande och vägledande dokument

Bilaga 1

Kommunikationsplan

Kommunikationsplanen revideras under februari-mars 2018.

Bilaga 2

Bemanning

Denna bilaga listar den aktuella bemanningen för projektet. Bilagan uppdateras när förändringar i bemanningen sker.

Aktuell den 28 februari 2018

Projektorganisation*Resursägargrupp (RÄG)*

Består av representanter från Naturvårdsverket (avdelningschef) och Länsstyrelsen i Jämtlands län (länsråd).

Claes Svedlindh	Naturvårdsverket
Susanna Löfgren	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Nationell projektledare

Ola Larsson	Naturvårdsverket
-------------	------------------

Regional projektledare

Annica Idestrom	Länsstyrelsen i Jämtlands län
-----------------	-------------------------------

Samordnare samiska frågor

Eivind Torp	Länsstyrelsen i Jämtlands län
-------------	-------------------------------

Samverkansorganisation*Beredningsgruppen (BG)*

Suppleant anges i parentes.

Naturvårdsverket	Maano Aunapuu (Gunilla Ewing Skotnicka)
Länsstyrelsen Jämtland	Göran Gabling (Per Sander)
Sametinget	Lars-Ove Sjajn (Anne Walkeapää)
Handölsdalens sameby	Jonas Kråik, Reidar Nodfjell (Ajlin Jonassen-Kråik)
Mittådalen sameby	Niklas Gröndahl (Eli Larsdotter-Brynhildsvoll)
Tåssåsens sameby	Niklas Johansson (Bengt Arne Johansson)
Bergs kommun	Cilla Gauffin (Ingen suppleant)
Åre kommun	Jari Hiltula (Katrin Wissing)
Jämtland Härjedalen Turism	Mats Forslund (Ingen suppleant)

Arbetsgrupper (AG)

Arbetsgrupperna etableras under 2018. Bemanningen beslutas i samband med detta.

Bilaga 3

Översiktlig tidplan

Tidplanen är endast skissartad för 2020 och framåt. Denna del av tidplanen ses över i samband med resursägargruppens beslut om kontrollpunkt 3.

Övergripande tidsplan	2018	2019	2020	2021	2022
Kontrollpunkter	2	3	4	5	6 x
Projektorganisation					
<i>Genomförandeorganisation</i>					
Reviderad projektplan					
Reviderad kommunikationsplan					
<i>Samverkansorganisation</i>					
Arbetsgrupper					
Dialogmöten					
Fas 1					
Formulering av nationalparkens mål & syfte					
Formulering av prel. övergripande inriktning					
Arbetsgrupp A: Utredning kanalisering & zoner.					
Kontrollpunkt 2					
Fas 2					
Arbetsgrupp B: Utredning reglering av jakt, fiske, barmarkskörning, mm.					
Föreskrifter utredning och förslag					
Skötselplan utredning och förslag					
Ta fram förslag till namn					
Gräns inkl. fastighetsförteckning					
Inledande kontakter med markägare och rättighetshavare					
Kontrollpunkt 3					

Övergripande tidsplan	2018	2019	2020	2021	2022
Kontrollpunkter	2	3	4	5	6 x
Fas 3					
Ev. markförvärv					
Åtgärdsförslag iståndsättning anläggningar och information invigning					
Konsekvensanalys av föreskrifter					
Planering av invigning					
Kontrollpunkt 4					
Remiss och remissbehandling					
Iståndsättning					
Kontrollpunkt 5					
Iståndsättande					
Regeringens beredning					
Kontrollpunkt 6					
Beslut föreskrifter					
Beslut skötselplan					
Invigning/projektslut					

Bilaga 4

Genomförandefaser och kontrollpunkter

Bilaga 5

Översiktlig resursplan

Planen beskriver översiktligt vilka resurser som behövs på Naturvårdsverket och länsstyrelsen under projektets gång.

Resursplanen är endast skissartad för 2020 och framåt. Denna del av planen ses över i samband med resursägargruppens beslut om kontrollpunkt 3.

Övergripande tidsplan	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Projektorganisation</i>					
Projektledare NV och lst	■	■	■	■	■
Projektarbetsgrupp NV och lst	■	■	■	■	■
Resursägargrupp NV och lst	■	■	■	■	■
Samordnare för samiska frågor	■	■	■	■	■
Samordnare arbetsgrupper	■	■	■	■	■
Kommunikatör lst	■	■	■	■	■
<i>Samverkansorganisation</i>					
Beredningsgrupp	■	■	■	■	■
Arbetsgrupper	■	■	■	■	■
Fas 1	■	■	■	■	■
Lst deltagande i arbetsgrupp A ¹⁹ .	■	■	■	■	■
NV deltagande i arbetsgrupp A ²⁰	■	■	■	■	■
Fas 2	■	■	■	■	■
Lst deltagande i arbetsgrupp B ²¹ .	■	■	■	■	■
NV deltagande i arbetsgrupp B ²²	■	■	■	■	■
Lst: Kunskapssammanställning för skötselplan	■	■	■	■	■
Lst: Studie om iståndsättning	■	■	■	■	■

¹⁹ Kompetens om statliga leder, friluftsviv, varumärket Sveriges nationalparker, utredningskompetens. mm. 1-2 personer.

²⁰ Kompetens om statliga leder, friluftsviv, varumärket, utredningskompetens. mm. 1 person.

²¹ Kompetens om jakt, fiske, barmarkskörning, utredningskompetens. mm. 1-2 personer.

²² Kompetens om jakt, fiske, barmarkskörning, utredningskompetens. mm. 1 person.

Bilaga 5

Styrande och vägledande dokument

Denna bilaga listar viktiga styrande och vägledande dokument. Förteckningen är inte fullständig och kommer att kompletteras under projektets gång.

Riksintressen

3 kap. 5 § miljöbalken: Riksintresse rennäring

3 kap. 6 § miljöbalken: Riksintresse naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv

4 kap. 5 § miljöbalken: Obruten fjällmiljö

Nationalparker

Författningar

7 kap. 2-3 §§ miljöbalken: Nationalparker

Nationalparksförordningen (1987:938)

Vägledande dokument

Naturvårdsverket (2008). *Nationalparksplan för Sverige – långsiktig plan.*

Naturvårdsverket (2015). *Riktlinjer för entréer till Sveriges nationalparker.*

Reviderad version. Rapport 6656.

Naturvårdsverket (2015) *Nationalparksplan för Sverige – Genomförandet 2015-2020.* Rapport 6677.

Naturvårdsverket (2015). *Organiserat friluftsliv och naturturism i skyddad natur. Vägledning för förvaltare.* Rapport 6686.

Naturvårdsverket (201x) *Vägledning för naturvägledning* (in prep)

Varumärket Sveriges nationalparker

Naturvårdsverket (20xx). *Sveriges nationalparker – vår gemensamma identitet*²⁷.

Naturvårdsverket (20xx). *Sveriges nationalparker – vår varumärkesstrategi.*

Naturvårdsverket (20xx). *Sveriges nationalparker – basmanual.*

Övrigt naturskydd

Områdesspecifikt

Länsstyrelsen i Jämtlands län (1988) Beslut om bildande av naturreservatet

Vålådalen i Åre kommun. Beslut, föreskrifter och skötselplan.

Länsstyrelsen i Jämtlands län (2007) Bevarandeplan för Natura 2000-område

Vålådalen SE0720084.

Generellt – vägledande dokument

Regeringen (2002). *Regeringens skrivelse 2001/02:173 En samlad*

naturvårdspolitik Skr.2001/02:173

Regeringen (2009) Regeringens proposition 2008/09:21. *Hållbart skydd av*

naturområden Prop. 2008/09:214

Naturvårdsverket (2015) *Organiserat friluftsliv och naturturism i skyddad natur.*

²⁷ <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/varumarket-sveriges-nationalparker/varumarkesboken-juni-2011.pdf>

Vägledning för förvaltare. Rapport 6686.
IUCN (2008). *Guidelines for Applying Protected Area Management Categories.*
Naturvårdsverket (2004) *Natura 2000 i Sverige. Handbok 2003:9*
Naturvårdsverket (2005). *Att skylta skyddad natur. – en vägledning om skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och Internet.*
Naturvårdsverket (2005). *Riksintresse för naturvård och friluftsliv. Handbok med allmänna råd för tillämpningen av 3 kap. 6 §, andra stycket. Miljöbalken. Handbok 2005:5.*
Naturvårdsverket (2007). *Nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer. Rapport 5666²⁸.*
Naturvårdsverket (2011) *Värna Vårda Visa. Ett program för att bättre förvalta och använda naturskyddade områden 2005–2015. Rapport 6462.*
Naturvårdsverket (2013) *Att tillgängliggöra skyddad natur och kulturområden. Rapport nr 6562.*
Naturvårdsverket (2015) *Organiserat friluftsliv och naturturism i skyddad natur. Vägledning för förvaltare. Rapport 6686.*
Naturvårdsverket (2017). *Förutsättningar för prövningar och tillsyn i Natura 2000-områden. Handbok 2017:1.*
Regeringen (2002). Regeringens skrivelse 2001/02:173 *En samlad naturvårdspolitik* Skr.2001/02:173
Regeringen (2009) Regeringens proposition 2008/09:21. *Hållbart skydd av naturområden* Prop. 2008/09:214

Traditionell kunskap

Artikel 8 c och 10 c Konventionen om biologisk mångfald (CBD)
CBD (2004) Arbetsprogram skyddade områden

Samisk kultur och rennäring

Författningar

Rennäringslagen (1971:437)
Rennäringsförordningen (1993:384)
1 kap. 2 § Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform
Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
Sametingets föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel. STFS 2007:3.

Vägledande dokument

Samebyarnas terrängkörningsplaner
Samebyarnas renbruksplaner

Kulturmiljö

Kulturmiljölagen (1988:950)

Friluftsliv

Regeringen (2012). Regeringens skrivelse 2012/13:51 Mål för friluftslivspolitikerna.

---

²⁸ Havs- och vattenmyndigheten håller på att se över denna vägledning.

Regeringen (2010). Regeringens proposition 2009/10:238 Framtidens friluftsliv
Prop. 2009/10:238.

Statliga leder

Naturvårdsverket 1986. *Det statliga ledsystemet i fjällen* (ISBN 91-620-1012-3)

Allemansrätten

2 kap. 15 § 4st. regeringsformen

Jakt

Jaktlagen (1987:259)

Jaktförordningen (1987:905)

Fiske

Fiskelag (1993:787)

Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

Terrängkörning

Författningar

Terrängkörningslag (1975:1313)

Terrängkörningsförordning (1978:594)

6 § Terrängkörningsförordningen: regleringsområden.

Vägledande dokument

Naturvårdsverket (2005) *Terrängkörning. Handbok med allmänna råd till terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen*. Handbok 2005:1